

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

I _____ Nr. _____

Nr. _____**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IŠVADOS PROJEKTO**

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, atsižvelgdama į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. sausio 20 d. išvadoje Nr. NV-155 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 5, 12 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-4687, Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-639 ir Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-484“ projekto“ (TAP NR. 21-1185(3)) (TAIS NR. 21-28091(5)) pateiktas tikslinamojo pobūdžio pastabas, teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 5, 12 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-4687, Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-639 ir Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-484“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – nepritarti Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 5, 12 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektui Nr. XIIP-4687 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4687) ir Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-484 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XVP-484). Pritarti Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą

atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-639 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIVP-639) siekiamam tikslui – įgyvendinti žemės reformos užbaigimo procesą, tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui atsižvelgti į Nutarimo projekte išdėstytas pastabas ir pasiūlymus.

Pažymime, kad nuosavybės teisių atkūrimas vykdomas nuo 1991 metų, iki 2021 m. spalio 1 d. šalies miestuose pateikta 51,84 tūkst. piliečių prašymų atkurti nuosavybės teises į 39,35 tūkst. ha žemės miestuose ir miestams po 1995 m. birželio 1 d. priskirtose teritorijose.

Nuosavybės teisės į miestuose turėtą žemę atkurtos 48,4 tūkst. piliečių, pateikusių visus nuosavybės teises įrodančius ir giminystės ryšį su turėtos žemės savininku patvirtinančius dokumentus, – į 95,26 proc. proc. žemės ploto, nurodyto jų prašymuose. Nuosavybės teises dar liko atkurti apie 3,48 tūkst. piliečių į 1,87 tūkst. ha žemės.

Vilniaus mieste iki 2021 m. spalio 21 d. pateikta 6,48 tūkst. piliečių prašymų atkurti nuosavybės teises į 5,36 tūkst. ha žemės miestuose ir miestams po 1995 m. birželio 1 d. priskirtose teritorijose. Šiame mieste dar liko atkurti nuosavybės teises 3 114 piliečių į 1 674 ha žemės plotą.

Žemės ūkio ministerijos nuomone, atlikti Įstatymo projekte Nr. XIII-4687 siūlomi pakeitimai pažeistų Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintus piliečių lygiateisiškumo ir teisėtų lūkesčių principus, nes piliečiai, negalėję žemės, reikalingos statiniams eksploatuoti, susigrąžinti natūra, o turėję pasirinkti kitus nuosavybės teisių atkūrimo būdus, atsidurtų blogesnėje padėtyje negu tie piliečiai, kurie įgytą teisę susigrąžinti tokią žemę natūra. Būtų neužtikrinama visuomenės grupių – asmenų, kuriems jų nuosavybės teise turimų statinių eksploatacijai reikalinga tokia žemė, ir piliečių, turinčių teisę atkurti nuosavybės teises į žemę, interesų pusiausvyrą. Taip pat dar labiau užtęstų ir taip ilgai užsitęsusių nuosavybės teisių atkūrimo į žemę procesą Lietuvoje.

Atlikus Įstatymo projekte Nr. XIVP-484 siūlomus pakeitimus, piliečiai, kuriems iki įstatymo įsigaliojimo jau buvo atkurtos nuosavybės teisės į miesto teritorijoje esančią žemę, lyginant su piliečiais, kuriems po įstatymo įsigaliojimo nuosavybės teisės už miesto teritorijoje turėtą žemę galėtų būti atkuriamos neatlygintinai suteikiant ne vieną, bet du žemės sklypus miesto teritorijoje, jeigu piliečiui perduotas neatlygintinai nuosavybės žemės sklypo plotas miesto teritorijai priskirtoje žemėje yra mažesnis už žemės sklypo plotą, į kurį jam atkuriamos nuosavybės teisės, atsidurtų nelygiateisėje padėtyje; taip pat dar labiau užtęstų ir taip ilgai užsitęsusių nuosavybės teisių atkūrimo į žemę procesą Lietuvoje.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Seimas, siekdamas paspartinti nuosavybės teisių atkūrimo į žemę miestuose procesą bei kuo skubiau įvykdyti įsipareigojimus piliečiams, 2014 m. rugsėjo 25 d. priėmė Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 10, 16 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XII-1150, kurio nuostatos įsigaliojo 2014 m. lapkričio 1 d. Šiuo Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo pakeitimu buvo įtvirtintas papildomas atlyginimo už

valstybės išperkama žemė, esančią miestams priskirtose teritorijose, įskaitant žemę, esančią miestams priskirtose teritorijose po 1995 m. birželio 1 d., būdas – atlyginimas lygiaverčiu miško plotu kaimo vietovėje. Piliečiai iki 2015 m. kovo 1 d. galėjo pakeisti savo valią dėl atlyginimo būdo ir prašyti už valstybės išperkama žemę arba jos dalį, už kurią nėra atlyginta, atlyginti lygiaverčiu miško plotu iš laisvos valstybinės žemės fonde esančių valstybinių miškų, rezervuotų nuosavybės teisėms atkurti, kaimo vietovėje. Taip pat Lietuvos Respublikos Seimas 2019 m. sausio 11 d. priėmė Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 21 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIII-1925, kuris įsigaliojo 2019 m. vasario 1 d., dar kartą nustatydamas papildomą terminą piliečiams, pateikusiems prašymus atkurti nuosavybės teises į žemę, esančią miestams priskirtose teritorijose, įskaitant žemę, esančią miestams priskirtose teritorijose po 1995 m. birželio 1 d., iki 2019 m. birželio 1 d. pakeisti savo valią dėl atlyginimo būdo ir prašyti už valstybės išperkama žemę arba jos dalį, už kurią nėra atlyginta, atlyginti lygiaverčiu miško plotu iš laisvos valstybinės žemės fonde esančių valstybinių miškų, rezervuotų nuosavybės teisėms atkurti, kaimo vietovėje, jeigu sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo nepriimtas arba priimtas, bet iki prašymo pakeisti valią dėl atlyginimo būdo pateikimo dienos neįvykdytas arba iš dalies įvykdytas.

Taigi, įstatymų leidėjas ne vieną kartą nustatinėjo datą, iki kurios piliečiai galėjo pakeisti savo valią dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo ir prašyti už valstybės išperkama miesto žemę atlyginti laisvos valstybinės žemės fonde esančiu valstybiniu mišku.

Pažymėtina, kad 2021 m. spalio 26 d. Vyriausybės kanceliarijoje vyko pasitarimas dėl piliečių nuosavybės teisių į žemę atkūrimo Vilniaus mieste. Pasitarime, dalyvaujant Teisingumo ministerijos, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos, Žemės ūkio ministerijos ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos atstovams, buvo aptarti veiksmai, kurių reikėtų imtis siekiant nuosavybės teisių atkūrimo į žemę Vilniaus mieste proceso suintensyvinimo. 2021 m. lapkričio 10 d. protokolu Nr. LV- 462 nutarta prašyti Žemės ūkio ministerijos dar kartą įvertinti galimybę už miestų teritorijoje esančią valstybės išperkama žemę atlyginti lygiaverčiu miško sklypu, esančiu kaimo vietovėse, ir šias nuostatas numatyti atitinkamai pakeičiant Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 5, 12 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-4687, Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-639 ir Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-484“ projekto nuostatas.

Siekiant paspartinti nuosavybės teisių atkūrimą ir atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina iš esmės pritarti Įstatymo projektui Nr. XIVP-639, tačiau Lietuvos Respublikos Seimui Įstatymo projektą Nr. XIVP-639 tobulinti, atsižvelgiant į Nutarimo projekte išdėstytas pastabas ir

pasiūlymus.

Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikis nevertintas, nes teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomų Įstatymų projektų.

Nutarimo projektas teiktas derinti Teisingumo ministerijai, Aplinkos ministerijai, Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos ir Lietuvos savivaldybių asociacijai. Lietuvos savivaldybių asociacija dėl Nutarimo projekto pastabų ir pasiūlymų neturėjo. Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos ir Aplinkos ministerija pateikė pastabas raštu, į jas nebuvo atsižvelgta; parengta derinimo pažyma. Teisingumo ministerija taip pat pateikė pastabų; į keletą pastabų, siūlymų neatsižvelgta, priežastys nurodytos derinimo pažymoje.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Teisės aktų projektų registravimo posistemėje. Pastabų ir pasiūlymų iš visuomenės negauta.

Nutarimo projektą parengė Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Žemės ir nekilnojamojo turto politikos departamento (direktorė Aura Šalugienė, tel. 8 697 65 767, el. p. aura.salugiene@zum.lt) Žemės tvarkymo politikos skyriaus (vedėja Inga Puzienė, tel. (8 5) 239 1357, el. p. Inga.Puziene@zum.lt) patarėja Greta Butkienė, tel. 8 612 77 694, el. p. Greta.Gurksnyte@zum.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 7 lapai.
2. Išvados, 15 lapų.
3. Derinimo pažyma, 8 lapai.

Ministras

Kęstutis Navickas

Greta Butkienė, tel. 8 612 77 694, el. p. Greta.Gurksnyte@zum.lt